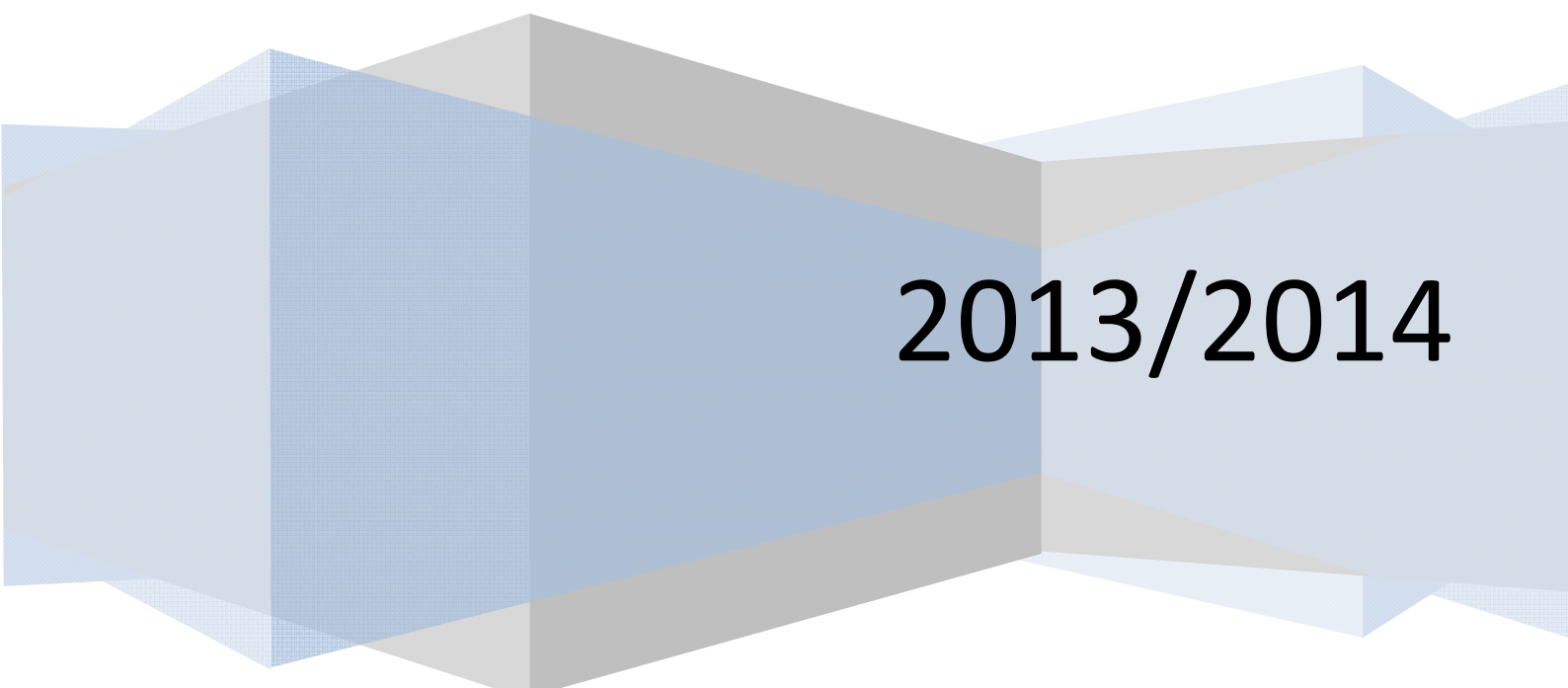

Övertorneå kommun

Krisplan

Förskola, grundskola och gymnasieskola

2013/2014

Innehållsförteckning

Förklaringar	3
Stödgrupp vid olycka eller dödsfall	3
Åtgärder vid barns/elevs dödsfall	4
Åtgärder vid dödsfall hos barns/elevs nära anhörig	4
Åtgärder vid personals dödsfall	5
Allvarlig olycka under elevs vistelsetid eller med skolskjuts	5
Allvarligt våld eller hot om allvarligt våld	7
Krisens förlopp	9
Sorgereaktioner hos barn	9
Samtal i klassrum	10
Litteraturtips	10
Viktiga telefonnummer	11

Förklaringar

Med skola i texten nedan avses förskola, förskoleklass och skola.
Med elev i texten nedan avses barn i förskolan och elev i skolan.

Stödgrupp vid olycka eller dödsfall.

På varje rektorsområde finns det en stödgrupp.

Stödgruppen består av:

- förskolechef/rektor
- klassföreståndare/mentor
- skolpsykolog
- skolsköterska

Skolledaren ansvarar för att utbildning av stödgruppens medlemmar sker.
Stödgruppen bör samlas till debriefing (eftersamtal) efter avslutad insats.

Krislåda

Varje skola ska vara utrustad med en ”krislåda” innehållande:

Vit duk, två ljusstakar, stearinljus, tändstickor, diktbok, psalmbok, CD-skiva med lämplig musik och näsdukar

Posom grupp

Vid större olycka tar POSOM - gruppen hand om all kontakt med anhöriga, media m.fl.

Åtgärder vid elevs dödsfall.

Informera skolledningen.

- Oavsett vem som får vetskap om det inträffade skall denne informera berörd skolledare. Skolledaren kontrollerar och tar reda på ytterligare fakta uppgifter.
- All personal samlas, om möjligt, först för information därefter informeras eleverna. OBS! Anhörigas tillåtelse om vad som får sägas ska inhämtas.
- Ansvarig skolledare tar kontakt med klassföreståndare/mentor och planerar för att elever och personal ges möjlighet att prata om det som inträffat.
- Klassföreståndare/mentor, annan personal och elever erbjuds hjälp av skolans stödgrupp, präst eller annan extern stödperson.
- Praktiska arrangemang måste vidtas så att det första samtalet kan hållas under den eller de första lektionerna eleverna är i skolan efter de inträffade. Kan vara fler elever som berörs än elevens klasskamrater.

Skolledaren ansvarar dessutom för att följande åtgärder vidtas:

- Talar med vaktmästare om flaggning.
- Kontaktar de anhöriga och avtalar med dem om besök, deltagande vid begravning.
- Ombesörjer att minnesstund ordnas.
- Ringer vid behov Larmcentralen om att Posom-grupp samlas på kvällen i församlingshemmet eller annan lämplig lokal.
- Utser person som samlar ihop den avlidnes tillhörigheter och överlämnar dessa till de anhöriga. Om och hur eventuella brev, teckningar ska sändas, mm.
- Övervakar att försäkringsåtaganden följs.

Vid dödsfall hos elevs nära anhörig.

Skolledaren ansvarar för att:

- Skolledaren informerar personal/berörda lärare och ser till att klassföreståndaren/mentorn får den hjälp han/hon behöver och informerar elevvårdspersonalen.

Klassföreståndaren/mentor vidtar följande åtgärder:

- Pratar med eleven och elevens målsman om han/ hon vill att hans/ hennes situation informeras och/eller diskuteras i klassen.
- Kommer överens med eleven om han/hon vill vara närvarande när händelsen tas upp.
- Kommer överens med eleven och /eller elevens målsman om besök, deltagande

vid begravning, mm.

Åtgärder vid personals dödsfall

Informera skolledningen.

- Oavsett vem som får vetskap om det inträffade skall denne informera berörd skolledare.
- Skolledaren kontrollerar och tar reda på ytterligare fakta uppgifter.
- Skolledaren planerar för att personal och elever informeras och får prata om det inträffade.
- Personal och elever skall erbjudas hjälp av stödgrupp eller annan extern stödperson.
- Praktiska arrangemang måste vidtas av skolledaren så att första samtalet kan hållas så snart som möjligt.

Skolledaren ansvarar dessutom för att följande åtgärder vidtas:

- Talar med vaktmästare om flaggning.
- Talar med de anhöriga, gärna med ett personligt besök med blommor från skolan.
- Underrättar sig om när begravning sker och avtalar med de anhöriga om deltagande.
- Utser person som samlar ihop den avlidnes tillhörigheter och överlämnar dessa till de anhöriga.

Allvarlig olycka under elevs vistelsetid eller med skolskjuts

Akuta åtgärder på olycksplatsen

- Ge första hjälpen.
- Tillkalla ambulans/polis/brandkår – ring 112.
- Kontakta elevens vårdnadshavare/förälder, eller annan nära anhörig.
- Håll obehöriga borta från olycksplatsen.
- Trösta och lugna.
- Se till att någon vuxen som känner eleven och vet vad som hänt följer med till sjukhuset.

- Ta särskilt hand om de som känner skuld till händelsen.
- Vid dödsfall underrättas anhöriga av polis.

Information till skolledare

- Ansvarig skolledare meddelas och informeras omedelbart.
- Ansvarig skolledare informerar förvaltningschef och kommunalråd.

Information till anhöriga

Skolledaren informerar vårdnadshavare/anhöriga om olyckan samt förser dem med de upplysningar de behöver:

- Plats där barnet befinner sig.
- Namn på läkare eller kontaktperson.
- Telefonnummer , tex sjukhuset.
- Komma överens med föräldrarna om ev. information till syskon. Ta reda på om någon bekant annan anhörig kan ta hand om syskonen.

Stödgruppen

- Ansvarig skolledare sammankallar stödgruppen.
- Ansvarig skolledare tillsammans med stödgruppen ansvarar för övriga kontakter med elevens vårdnadshavare.
- Lärare och stödgruppen ansvarar för dokumentation av och omsorg om elever som varit inblandade /vittnen till olyckan.
- Kamratstöd – debriefing till de inblandade, ej samma dag.

Information till eleverna

- Läraren samlar respektive avdelning/klass och informerar om vad som hänt.
- Var saklig. Säg hellre att du inte vet om du är osäker på en uppgift.
- Håll avdelningen/klassen samlad under resten av skoldagen.

- Stödgruppen ordnar så att elever som vill, har möjlighet att stanna på skolan för att prata. Om möjligt ordna fika.
- Lärare kontaktar vårdnadshavare så att eleverna ges möjlighet att mötas upp av någon hemma.

Information till vårdnadshavare

- Skolledaren ansvarar att övriga elevers vårdnadshavare via ”Schoolsoft” snabbt får den information de behöver. Snabb och korrekt information är viktig för att undvika ryktesspridning.
- Det kan vara bra med ett föräldramöte någon av de närmaste dagarna.

Övrigt

- Ansvarig skolledare samlar personalgruppen för information och diskussion om ytterligare åtgärder.
- Ansvarig skolledare ansvarar för ev. mediekontakt.
- Anmälan till arbetsmiljöverket görs av ansvarig skolledare.
- Tillbudsanmälan görs av personal.
- Stödgruppen och kontaktpersonerna samlas vid dagens slut.

Uppföljning

- Morgonen efter samlar ansvarig skolledare personalen för uppföljning och information.
- Klassföreståndare/mentor följer noga upp elevernas frånvaro de närmaste dagarna.
- Vid dödsfall se ”Åtgärder vid elevs dödsfall”
- Klassföreståndare/mentor diskuterar åter igenom olyckan med eleverna. Eleverna bör få tydlig information om vad som har hänt. Bjud vid behov in polis eller annan person med kännedom om olyckan.
- Vid skador som leder till längre sjukhusvistelse eller längre tids frånvaro från skolan håller klassföreståndare/mentor kontakt med hemmet och sjukhuset.

Allvarligt våld eller hot om allvarligt våld

Akut fara

- Kalla på hjälp.
- Ring polis 112

Informera skolledningen

- Oavsett vem som får vetskap om det inträffade skall denne informera berörd skolledare. Skolledaren kontrollerar och tar reda på ytterligare fakta uppgifter.
- Skolledaren informerar förvaltningschef och kommunalråd.
- Skolledaren informerar övrig personal.
- Skolledaren ansvarar för att det så fort som möjligt går ut saklig information till vårdnadshavare. Detta för att undvika ryktesspridning.

Information till elever

- Läraren samlar respektive avdelning/klass och informerar om vad som hänt.
- Var saklig. Säg hellre att du inte vet om du är osäker på en uppgift.
- Håll avdelningen/klassen samlad under resten av skoldagen.
- Stödgruppen ordnar så att elever som vill, har möjlighet att stanna på skolan för att prata. Om möjligt ordna fika.
- Lärare kontaktar vårdnadshavare så att eleverna ges möjlighet att mötas upp av någon hemma.

Stödgruppen

- Ansvarig skolledare sammankallar stödgruppen.
- Ansvarig skolledare tillsammans med stödgruppen ansvarar för övriga kontakter med elevernas vårdnadshavare.
- Lärare och stödgruppen ansvarar för dokumentation av och omsorg om elever som varit inblandade /vittnen.
- Kamratstöd – debriefing till de inblandade, ej samma dag.

Övrigt

- Ansvarig skolledare samlar personalgruppen för information och diskussion om ytterligare åtgärder.
- Ansvarig skolledare ansvarar för ev. mediekontakt.

- Informationsspridning till vårdnadshavare ska ske genom personlig kontakt på telefon samt via "Schoolsoft". Snabb och korrekt information är viktig för att undvika ryktesspridning.
- Anmälan till arbetsmiljöverket görs av ansvarig skolledare.
- Tillbudsanmälan görs av personal.

Krisens förlopp.

Chockfas - kan vara från ett kort ögonblick till flera dygn. Man orkar inte ta in, förstå och införliva det som hänt.

Reaktionsfas - kan vara i flera veckor. Kan inte blunda för det som hänt. Upplever meningslöshet, bitterhet, vrede, skuld och strafftänkande, mm.

Bearbetningsfas - kan vara i över ett år. Akuta sorgeskedet är över och man kan åter börja tänka på framtiden. Försvaren börjar släppa.

Nyorienteringsfas - framtiden. Den smärtsamma erfarenheten finns kvar men hindrar inte längre från att se möjligheterna i det fortsatta livet.

Sorgereaktioner hos barn.

Barns förståelse av döden följer den intellektuella utvecklingen och sker successivt. Barn mellan 5 och 10 år utvecklar en förståelse av att döden är oåterkallelig och att alla livsfunktioner upphör när man dör. Först vid 10 års ålder blir föreställningen mer abstrakt.

Vanliga akuta sorgereaktioner kan vara:

Chock, misstro.
Rädsla, protester.
Apati, förlamning.
Fortsatta normala aktiviteter.

Vanliga långvarigare sorgereaktioner kan bland annat vara:

Ångest - ofta rädsla att de skall hända samma med den andre föräldern.
Starka minnen - rastlöshet och oro kan vara ett sätt att bemästra påträngande tankar.
Sömnrubbingar - rädsla för att somna, svårighet att somna, vakna tvärt.
Ledsenhet, längtan, saknad - gråt, isolering.
Skuld, självförebråelse och skam - visar ilska mot sig själv och andra för det skedda.
Skolsvårigheter - uppmärksamhetsstörningar, koncentrationsstörningar.
Problem i relationen till kamraterna.

Samtal i klassrum.

Förslag på hur man kan ha samtal i klassrum vid svåra händelser kan vara enligt följande:

1. Inledning

Läraren redogör för vad som skall hända de närmaste timmarna. Reglerna i klassrummet bör vara att ingen berättar efteråt utanför klassen vad andra har sagt eller vad andra känt.

2. Fakta.

Eleverna berättar hur de fick reda på vad som hänt - vad de fått veta, av vem och när. Läraren förmedlar fakta information.

3. Tankar

Vilka tankar eleverna hade när de fick höra talas om det inträffade. Respektera även den som vill vara tyst och lyssna.

4. Reaktionen.

Mindre barn kan rita sina tankar och känslor. Större barn kan skriva fritt eller ex.vis

- Det första jag tänkte på...,
- Det värsta med det som hänt är...,
- Det intryck som är starkast....,
- Det som gör mig mest ledsen är....

5. Information.

Läraren sammanfattar tankar och känslor, påpekar likheter, berättar eventuella reaktioner från andra liknande händelser. Berättar hur man brukar reagera ex. ångest, ilska, hämnd, ledsenhet, skam, skuld, självförelöser, mm.

6. Avslutning.

Läraren frågar om eleverna har några funderingar, något som är oklart eller att de tar upp senare om de vill prata igen, enskilt eller i grupp. Läraren kan också ta upp vad de tyckte om samlingen.

Litteraturtips:

Dyregrov A, Barn i sorg, Studentlitteratur

Dyregrov A, Raundalen M, Sorg och omsorg, Studentlitteratur

Dyregrov A, Hordvik E, Barns sorg, Rädda Barnen

Dyregrov A. Små barns sorg, Rädda Barnen

Berättelse för mindre barn.

Min farfar och lammen, Sveriges Begravningsbyråernas förening

Viktiga telefonnummer

Polis		112
Ambulans		112
Brandkår		112
Giftinformationscentralen		112
Barn och ungdomsmottagningen Kalix		0923-763 57
Kalix lasarett		0923-760 00 vx.
Hälsocentralen Övertorneå		0927-103 01
Övertorneå församling		0927-798 80
Rektor/förskolechef	070 559 67 06	0927-72056
Kanslist		0927-72058
Vaktmästare		070-334 46 62
Skolsköterska	070-538 52 67	0927-72065
Skolpsykolog	070-391 56 27	0927-72066